

Ю. В. Стребкова

*Київ, Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут» (НТУУ «КПІ»)*

НЕНАВИСТЬ ДО ЖІНОК У РЕФЕРЕНЦІЯХ ДЕВІАНТНОГО ТЕКСТОВОГО ГРАФІТІ

Урбанізація актуалізувала графіті як форму поширення ідей у сучасному інформаційному просторі. З 2008 року і по сьогодні на парканах м. Києва з поміж інших спостерігаємо російськомовні текстові графіті, загальним посилом яких було: “Эти садистки уродуют нас с детства, убивают ..”. Поява надписів такого змісту не була об'єктом уваги, оскільки, для сучасної України є актуальними поширення ідей жіночої меншовартості, ксенофобії, виправдовування дискримінації та насильства щодо жінок. Молодіжні рухи розвиваються у контексті кримінальної субкультури. Мова ворожнечі та мізогінійні вислови не лише переповнюють сайти, але й входять до вжитку у посадових осіб найвищого рангу. Об'єктивація жінки всіляко популяризується засобами масової інформації. Постає питання про складний взаємозв'язок відносно нового феномену текстового графіті як частини міського простору з традиційними аспектами суспільного життя .

Зміст та значення окремих ідей, що транслуються в українському інформаційному просторі ставали предметом аналізу українських дослідниць: сексизм у ЗМІ та сприйняття української жінки (Ю. Белікова, І. Грабовська, О. Жукова, О. Кісь, О. Ставицька та ін.). Зневажлива риторика державних лідерів та можновладців щодо жінок (К. Левченко, В. Троян та ін.), ставлення до жіночої активності, зокрема злоба до ФЕМЕН (М. Рубчак, М. Дмитрієва), рух “анти-гендер” (О. Ганьківська, М. Скорик, О. Сулова). Українські графіті та їхні референції досліджували З. Кайс-Красовська, К. Станіславська, Т. Єрмакова (графіті як різновид девіантності), Н. Козаченкота Н. Вяткіна, О. Косенко, (семантичні проблеми референції), В. Волошин (релігійнознавчі аспекти референції) та ін. гендерні аспекти текстів українських графіті не досліджувались.

Дослідження проводилось на факультеті соціології і права Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут”. Досліджувались форма, зміст, спосіб та динаміка поширення девіантного графіті за період 2008-2012 роки. Особлива увага приділялась логіко-семантичному та прагматичному аспектам референції. У процесі дослідження ми розглянули та перевірили дві гіпотези щодо походження та значення цих графіті. Згідно з першою, має місце девіантна поведінка особи з психічними розладами. За другою, досліджувані написи є частиною ідеологічного проекту. У процесі дослідження підтвердилась лише одна, остання гіпотеза та виникла потреба дослідити реакцію реципієнтів інформації. Для цього аналізувались тематичні дописи та коментарі

перших 20 сайтів за запитом ключової фрази до Гуглу (Google). Вперше російськомовні написи-звернення, ключовою фразою яких було “ Эти садистки уродуют нас с детства, убивают ..” з'явилися у 2008 р. на парканах правобережного Києва. З 2009 р. тема почала обговорюватись на форумах у мережі Інтернет. На сьогодні висунуто ряд гіпотез щодо походження цих написів. На перший погляд, специфічне написання певних літер у цьому графіті створює враження, що понад сотню написів зробила одна людина. Зміст цих написів (порушення світосприйняття та параноїдальна симптоматика, нав'язливі ідеї, манія переслідування, голоси та вплив на відстані) цілком підпадає під класифікацію МКХ-10 за діагнозом “Шизофренія”. Зміст досліджуваних графіті дає підстави оцінити їх як мізогінійні. Цікаво, що інформаційні посили сучасних графіті лежать на перетині публічної та приватної сфер і можна дійти висновку, що поширення жінконенависництва є закономірним наслідком збігу дефектів у процесі соціалізації певної людини з масовими проявами ідеології сексизму у сучасному українському соціумі.

Динаміка поширення свідчить не на користь психіатричної гіпотези. У 2009 р. надписи локалізувалися здебільшого у районі Міської клінічної психоневрологічної лікарні, але у подальшому вони почали з'являтися в інших місцях Києва, в інших містах та у Росії. Специфіка написання літер вказує на можливість наслідування. Тому, на нашу думку, має місце певний ідеологічний проект, який пов'язує новітню форму вираження та поширення інформації із традиційною гендерною диференціацією. Написи мають вселяти у масову свідомість пересічних жінок страх та провину, а чоловіків з нестабільною психікою мотивувати виливати агресію не на мітингах та акціях, а спрямовувати її проти жінок, “винних” у їхній знедоленості. Проаналізувавши референції, що містяться у коментарях на сайтах та версії, висунуті у блогах електронних засобів масової комунікації, можна відслідкувати відповідні якісні зміни. До мізогінійних ідей приєднуються “вимоги духовності”, ненависть до гомосексуалів та “примитивных представителей других национальностей наводнивших Россию» (Сайт zxsa.ucoz.ru). Можна стверджувати, що ненависть до людей за гендерною ідентичністю перетинається з розділенням людей за іншими ознаками та примножує вороже ставлення до інакшості загалом. Оскільки ідеологічні механізми досить тонкі, то нетолерантність, нетерпимість, агресивність та ворожість матимуть загальний характер, призведуть до соціальної напруженості і можуть “вибухнути” за першої нагоди у будь-якому напрямку інтерсекційної взаємодії.

Вважаємо, що за цим видом соціальної практики стоїть ідеологічний проект. Даний проект цілеспрямовано формує у масовій свідомості уявлення про зло, що походить від жінок з різною гендерною ідентичністю. Жінок, чия гендерна ідентичність не відповідає патріархатним нормам сприймають як загрозу безпеці громадян та країни. Створюється ефект покладання вини за соціальні негаразди на жінок. Отже, прояви сексизму не залишаються у межах звичного кола сексуальність, репродукція, безправність жінок. Мізогінія виявляється неодмінною складовою поширення будь-якої ксенофобії як страху перед інакшим.